

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/325569277>

Öğrencilerin Yalnızlığında Akıllı Telefon Kullanımının ve Serbest Zaman Faaliyetlerinin Rolü

Conference Paper · November 2017

CITATIONS

0

READS

174

1 author:

Ahmet Çelik

Dokuz Eylül University

5 PUBLICATIONS 2 CITATIONS

SEE PROFILE

Öğrencilerin Yalnızlığında Akıllı Telefon Kullanımının ve Serbest Zaman Faaliyetlerinin Rolü

Ahmet ÇELİK

Dokuz Eylül Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü/Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı
E-posta: tahmetcelik@gmail.com

Süheyla GOLCHESHMEH

Dokuz Eylül Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü/Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı
E-posta: suheyla_gokce@hotmail.com

İrem ENSER

Dokuz Eylül Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü/Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı
E-posta: iremsevim@gmail.com

Yasemin KOÇAK

Dokuz Eylül Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü/Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı
E-posta: kocakysmn@gmail.com

ÖZ

Çalışmanın temel amacı, öğrencilerin yalnızlığında katılmış oldukları serbest zaman faaliyetleri ve akıllı telefon kullanımının nasıl bir role sahip olduğunu belirlemektir. Araştırmada, alan araştırması yöntemi kapsamında yapılandırılmış anket tekniği kullanılmış ve İzmir ilinde yer alan devlet üniversitelerinin mühendislik fakültelerinde gönüllü olarak anket doldurmayı kabul eden 470 öğrenciye uygulanmıştır. Elde edilen veriler istatistik programı ile analiz edilmiştir. Çalışma kapsamında, öğrencilerin yalnızlığında akıllı telefon kullanımı ve serbest zaman faaliyetleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin yalnızlığında önemli role sahip olan akıllı telefon kullanımı ve serbest zaman faaliyetleri ile ilgili yapılan bir çalışma olması açısından alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Akıllı telefon kullanımı, serbest zaman faaliyetleri, yalnızlık

GİRİŞ

Serbest zaman, insan yaşamının her dönemine yerleşmiş, bireysel ve toplumsal gelişmişlik ve yaşam kalitesi gibi birbiriyle bağlantılı konuları içeren bir kav-

ramdır. Bu nedenle modern yaşamda insanlar, eski çağlara göre çok daha fazla serbest zamana sahiptirler. Dolayısıyla bu alanda da farklılıklar oluşmaktadır. Teknoloji geliştikçe insanların serbest zaman faaliyetlerine katılma oranları da artmaktadır.

Akıllı telefonlar, gelişen teknoloji ve artan ihtiyaçlar sonrasında kullanımı gittikçe yaygınlaşan ürünler olarak karşımıza çıkmaktadır. Satın alınması, erişimi ve diğerk teknolojik ürünlere göre daha kolay taşınabilir olması nedeniyle tercih sebebi olmaktadır. Günlük yaşantının bir parçası haline gelen akıllı telefonlar, kişilerin sosyal yaşamlarında da büyük değışimlere neden olmaktadır. Öncesinde sadece konuşma ve mesajlaşma imkanı veren bu cihazlar artık görüntülü arama, video ve fotoğraf gönderme, ofis programları, mail ve sesli mesajlar sayesinde yeni boyutlar kazanmıştır.

Yalnızlık kelime anlamı olarak kişilerin tek başına kalmasını ifade etmektedir. Arkadaş ortamından uzak ve aileden kendini soyutlamış olarak yaşayan insanlar yalnızlığı tercih eden kişilerdir. Günümüzde akıllı telefon kullanımı ise, kişileri yalnızlığa iten bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır (Çakır ve Oğuz 2017). Çünkü içerisinde yer alan birçok uygulama, oyun ve programlar sayesinde kişiler kendilerini bu cihazlara hapsederek, çevrelerinde olup bitenleri veya kişileri görmezden gelmektedir. Böylelikle yalnızlık fiziksel bir yoksunlukla birlikte ruhsal yoksunluğu da beraberinde getirmektedir. Üniversite öğrencileri üzerinde yapmış olduğumuz bu çalışmayla, öğrencilerin yalnızlıklarında akıllı telefon kullanımı ve serbest zaman faaliyetlerinin nasıl bir role sahip olduğunu ortaya çıkarmayı hedeflemekteyiz. Nicel bir yaklaşımla gerçekleştirdiğimiz bu çalışma, evreni temsil eden örneklemeden elde edilen veriler aracılığıyla, hipotezleri test etmek amacıyla istatistiksel analize tabi tutulmuştur.

KURAMSAL ÇERÇEVE

Akıllı Telefon Kullanımı

Akıllı telefonlar sesli arama fonksiyonun yanı sıra internet erişimi, bilgi işleme ve çeşitli uygulamalara erişim gibi fonksiyonlara sahip akıllı cihazlardır. Aynı zamanda takvim planlama ve şahsi bilgileri yönetme gibi imkanlarla da dijital bir kişisel asistan olarak bireylerin günlük yaşantının bir parçası halindedir. Akıllı telefonlar, kullanıcıya ihtiyaç duyduğı her türlü uygulamaya erişim sağlaması yönüyle ve kullanıcının akıllı telefonunu tercihlerine göre kişiselleştirebilmesi yönüyle iki temel karakteristiğı sahiptir. Bu nedenle akıllı telefonlar kullanıcının fonksiyonel ve duygusal ihtiyaçlarına hitap ederek kullanıcının davranışlarına yön verebilir (Jin, Yoon ve Ji 2013).

Akıllı telefonların günlük yaşantımızdaki yeri gün geçtikçe daha fazla önem kazanmaktadır. Akıllı telefonların sunduğu teknolojik imkanlar ile birlikte dünyada birçok insan günlük yaşantısını akıllı telefonlar aracılığıyla düzene koymaktadır. Akıllı telefon kullanımının sıklığı ile bireylerde görülen stres, depresif belirtiler ve kaygının ilişkili olduğu ortaya çıkmaktadır (Karaaziz ve Keskindağ 2015).

Teknolojinin her geçen gün gelişmesiyle değişen akıllı telefonların yaygın kullanımı bilişim endüstrisi için arzu edilen bir durum olsa da akıllı telefonların fazla kullanımı durumunda ortaya çıkabilecek sosyal sorunlar yeni bir araştırma alanı yaratmaktadır (Bian ve Leung 2015).

Akıllı telefon bağımlılığı teknolojik bağımlılıkların bir türü olarak görülmektedir. Teknolojik bağımlılık Griffiths (1996) tarafından insan ile makine arasında kimyasal olmayan bir etkileşim olarak tanımlanmaktadır. Akıllı telefonlar telefon erişimi, kamera ve oyun oynama imkânının yanı sıra binlerce mobil uygulama erişimine de olanak sağladığı için akıllı telefon bağımlılığı, internet bağımlılığından farklı belirtiler gösterebilir (Lin vd. 2014).

Akıllı telefon bağımlılığı, davranışsal bağımlılıklar altında yer almaktadır. Akıllı telefon kullanımının yaygınlaşmasıyla internete ulaşımın kolaylaşması, akıllı telefon bağımlılığı üzerine olan endişeleri artırmaktadır. Bu yeni bağımlılık türü, bilişim teknolojilerinin ilerlemesi ve internet, akıllı telefon gibi medya araçlarının hızlı gelişimiyle ortaya çıkmıştır. Bu davranışsal bağımlılık yetişkinler ve ergenlerde sıklıkla görülmeye başlamıştır. Akıllı telefonlar artık sadece mobil telefon olmaktan öte bilgisayar işlevlerine de sahip olduğu için internet haricinde pek çok farklı uygulamaya erişim mümkündür. Akıllı telefonlar her ne kadar birçok kolaylık sağlasa da bağımlılık yaratma açısından sosyal bir problem haline dönüşebilir. Bu davranışsal bağımlılığın belirtileri arasında günlük aktivitelerde zorlanma, dürtü kontrol bozuklukları, yoksunluk ve benzeri belirtiler görülebilir. Akıllı telefon bağımlılığı toplumda giderek önemli bir mesele haline gelmiştir. Akıllı telefon kullanımının giderek popülerleşmesi günlük hayatta sağladığı kolaylıkların yanı sıra pek çok riski beraberinde getirmektedir (Kwon vd. 2013).

Yalnızlık

Yalnızlık (Spitzberg 1980), birey tarafından arzu edilenin aksi yönde gerçekleşen sosyal ilişkilerin yarattığı memnuniyetsizlik durumu olarak tanımlanmaktadır.

Literatür incelendiğinde yalnızlığın sosyal bilimciler tarafından birçok tanımının yapıldığı ve bu tanımların ortak üç özelliği olduğu dikkat çekmektedir. Bu ortak özelliklerden biri yalnızlığın, bireyin sosyal ilişkilerindeki eksikliklerden kaynaklanmasıdır. İkinci olarak yalnızlığın öznel bir deneyim olmasıdır. Yalnızlık, nesnel bir tanıma sahip sosyal yalıtımla eş anlamlı değildir. Üçüncü olarak ise yalnızlık deneyimi can sıkıcı ve üzücüdür (Peplau ve Perlman 1982).

Yalnızlık, bireylerin yalnızlıklarını bağladığı nedenlere göre anlaşılabilen ortak bir sosyal deneyim olarak görülebilir. Başka insanlarla iletişim halinde olmak birçok birey için sağlıklı ilişkiler kurmaya yararken bazıları için bu iletişim süreci hayal kırıklığı yaratabilir. Bu hayal kırıklığı toplumdan soyutlanma ve yalnızlıkla sonuçlanabilmektedir (Spitzberg ve Canary 1985).

Serbest Zaman

Serbest zaman, bireyin yaşamını idame etmesi için zorunlu olan faaliyetlerin ve görevlerinin dışında kalan, kendi isteği yönünde özgürce değerlendirebileceği zaman dilimi olarak tanımlanmaktadır (Passmore ve French 2001). Bireylerin deneyimlerinin çoğu serbest zaman faaliyetleri ile gerçekleşmektedir. Serbest zaman faaliyetleri bireylerin ilgi alanı ve isteklerine göre şekillenir (Ağaoğlu ve Eker 2006).

Öğrencilerin serbest zamanlarında gönüllü olarak yer aldığı rekreatif faaliyetlere katılımını etkileyen unsurlar Tütüncü ve arkadaşları (2011) tarafından yapılan çalışmada fizyolojik özellikler, organizasyonel unsurlar, alanların durumu, negatif içsel deneyimler, ruhsal durum ve yan unsur boyutları olmak üzere yedi boyut altında toplanmıştır. Çalışmada öğrencilerin serbest zamanlarında gönüllü olarak yer aldığı rekreatif faaliyetlere katılımını etkileyen unsurlar incelenirken, bizim çalışmamızda da öğrencilerin yalnızlığında serbest zaman faaliyetlerinin etkisi incelenmiştir.

HİPOTEZLER

Öğrencilerin yalnızlığında akıllı telefon kullanımının ve serbest zaman faaliyetlerinin rolünü belirlemeye yönelik yapılan çalışmanın hipotezleri aşağıdaki gibidir:

H₁: Öğrencilerin yalnızlığı ile serbest zaman faaliyetleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₂: Öğrencilerin yalnızlığı ile akıllı telefon kullanımları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

YÖNTEM

Araştırmada nicel yöntem kullanılmıştır. Nicel araştırmalar, evreni temsil eden örneklemden elde edilen veriler aracılığıyla, hipotezleri test etmek amacıyla istatistiksel analize tabi tutularak genellemeyi amaçlayan araştırmalardır. Sosyal olguları ve bu olgular arasındaki sebep sonuç ilişkilerini keşfetmeyi amaçlamaktadır.

Örneklem

Çalışma, coğrafi örneklem çerçevesinde İzmir ili ile sınırlandırılmıştır. İzmir ilinde yer alan üniversiteler ile temasa geçilmiş, izin verilen yerlerde çalışma yürütülmüştür. Örneklem içerisinde yer alan bir devlet üniversitesi etik kurul izni alınamaması nedeniyle örnekleme dahil edilememiştir. Öğrencilerin yalnızlıklarında, katılmış oldukları serbest zaman faaliyetleri ve akıllı telefon kullanımının rolünü belirlemeye yönelik gerçekleştirilen çalışma İzmir ilinde yer alan Dokuz Eylül Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve Kâtip Çelebi Üniversitesi'nin mühendislik fakültelerinde öğrenim gören ve gönüllü olarak anketi doldurmayı kabul eden 470 öğrenciye uygulanmıştır. Örneklem türlerinden basit seçkisiz örneklem kullanılmıştır. Basit seçkisiz örneklem, her bir örneklem birimine eşit seçilme olasılığı vererek seçilen birimlerin örnekleme alındığı yöntemdir. Evrendeki tüm birimler, örneğe seçilmek için eşit ve bağımsız bir şansa sahiptir (Büyüköztürk vd. 2016).

Veri Toplama Aracı

Araştırmada alan araştırması yöntemi kapsamında yapılandırılmış anket tekniği kullanılmıştır. Anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların yalnızlıklarına ilişkin ifadeler, ikinci bölümde serbest zaman faaliyetleri ve akıllı telefon kullanımına ilişkin ifadeler ve üçüncü bölümde demografik sorulara yer verilmiştir. Ölçekler yedili Likert tutum ölçeği ile yapılandırılmış 24 ifadeden oluşmaktadır. Yalnızlığa ilişkin ifadeler için Hughes ve arkadaşları (2004) tarafından geliştirilen ölçekten yararlanılmıştır. Serbest zaman ölçeği için Pressman ve arkadaşları (2009) tarafından geliştirilen ölçek ve akıllı telefon ölçeği için de Kwon ve arkadaşları (2013) tarafından geliştirilen ölçek Türkçe'ye uyarlanarak uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler istatistik programı ile analiz edilmiştir. Çalışmada öncelikle geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Ölçeğin yapı ve yakınsak geçerliliği faktör analizi yapılarak gerçekleştirilmiştir. Daha sonra verilerin güvenilirliği Cronbach's Alpha ile test edilmiştir. Ayrıca bağımsız değişkenlerin ilişkileri ve ayrımsama geçerliliği korelasyon analizi ile ortaya konulmuştur. Son olarak da değişkenlere bağlı olarak çıkarımsal analiz yapmak amacıyla hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır.

BULGULAR

Öğrencilerin yalnızlıklarında katılmış oldukları serbest zaman faaliyetleri ve akıllı telefon kullanımını belirlemeye yönelik gerçekleştirilen çalışmada toplam 470 öğrenci yer almaktadır. Katılımcıların %42,2'si kadın ve %57,8'i erkektir. Katılımcıların yaş ortalaması 22,1'dir. Katılımcıların %97,9'u bekar, %2,1'i evlidir. Katılımcıların %55,5'i Android, %42,1'i iOS, %2,3'ü diğer işletim sistemine sahip telefon kullanmaktadır. Katılımcılar %24,3'ü 1 yıldan az, %19,5'i 1 yıl, %23,2'si 2 yıl, %17,7'si 3 yıl, %15,3'ü 4 yıldan fazla süre ile mevcut akıllı telefonunu kullanmaktadır. Katılımcıların %57,4'ü burs veya kredi alırken, %42,6'sı almamaktadır. Katılımcıların %80'i çalışmıyorken, %9,4'ü yarı zamanlı, %7,2'si dönemsel, %3,4'ü ise tam zamanlı çalışmaktadır.

Çalışmada, yapısal geçerliliği sınamak amacı yalnızlık ve akıllı telefon kullanımı değişkenlerine ayrı ayrı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Akıllı telefon kullanımı ve yalnızlık veri setleri için yapılan faktör analizinde "extraction" yöntemi olarak "eigenvalue" değerinin Kaiser-Guttman yaklaşımına göre 1'den daha fazla olması (Kaiser 1960) seçeneği işaretlendiğinde yalnızlık ile ilgili olarak tek faktör, akıllı telefon kullanımı ile ilgili olarak iki faktörün olduğu tespit edilmiştir (Tablo 1 ve Tablo 2).

Yalnızlık veri seti için yapılan faktör analizinde; faktör analizinin uygunluğunu belirlemek amacıyla "eigenvalue" değerinin 1 ve üzeri olarak alınması durumunda akıllı telefon kullanımı ve serbest zaman faaliyetlerine katılımı etkileyen unsurlar veri setine uygulanan Küresellik Testi (Bartlett's Test of Spiritu) sonucu $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı, Kaiser-Meyer-Olkin örneklem değeri de 0,74 olarak bulunmuştur. Bu değerin 0,60 ve üzerinde olması önerilmektedir (Hair vd. 2007). Yalnızlığın tek faktör altında toplandığı ve açıklanan varyans yüzdesinin %79,41 olduğu tespit edilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Yalnızlık Ölçeği Faktör Analizi

Yalnızlık	Faktör Yüğü	Özdeğerler	Açıklanan Varyans Yüzdesi
Genel olarak kendinizi ne sıklıkta arkadaş sevgisinden yoksun hissedersiniz?	,897	2,38	79,41
Genel olarak kendinizi ne sıklıkta ihmal edilmiş hissedersiniz?	,891		
Genel olarak kendinizi ne sıklıkta dışlanmış hissedersiniz?	,885		

Akıllı telefon kullanımı veri seti için yapılan faktör analizinde; faktör analizinin uygunluğunu belirlemek amacıyla “eigenvalue” değerinin 1 ve üzeri alınması durumunda yalnızlık ve serbest zaman faaliyetlerine katılımı etkileyen unsurlar, veri setine uygulanan Küresellik Testi (Bartlett’s Test of Spiritu) sonucu $p < ,01$ düzeyinde anlamlı, Kaiser-Meyer-Olkin örneklem değeri de 0,89 bulunmuştur. Akıllı telefon kullanımı içsel ve dışsal olarak iki faktör altında toplanmıştır. Toplam açıklanan varyans yüzdesinin %65,21 olduğu tespit edilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Akıllı Telefon Kullanımı Faktör Analizi

Akıllı Telefon Kullanımı	Faktör Yüğü	Özdeğerler	Açıklanan Var- ians Yüzdesi
Dışsal		5,34	53,35
Günlük yaşamımı fazlasıyla etkilese bile telefon kul- lanmaktan asla vazgeçmem.	,867		
Sosyal medya paylaşımlarını kaçırmamak için telefo- numu sürekli kontrol ederim.	,861		
Akıllı telefonsuz kalmaya dayanamam.	,843		
Kullanmadığım zamanda bile telefonum aklımdan çıkma.	,837		
Akıllı telefon elimde değilken, kendimi sabırsız ve hırçın hissedirim.	,796		
Akıllı telefonumu tahminimden daha fazla kullanı- rım.	,635		
Çevremdeki insanlar telefonumu çok fazla kullandı- ğımı söyler.	,615		
İçsel		1,19	11,87
Akıllı telefon kullanımım planladığım işleri aksatır.	,943		
Akıllı telefonum derse, ödevlere ve çalışmalara odak- lanmamı zorlaştırır.	,829		
Akıllı telefon kullanırken el veya boynumda ağrı his- sederim.	,624		

Değişkenlerin içsel tutarlılığını belirlemek amacıyla güvenilirlik analizi gerçekleştirilmiş ve genel ve faktör bazında Cronbach's Alpha değerleri belirlenmiştir. Güvenilirlik analizi serbest zaman faaliyetleri soru setine uygulanmıştır. Serbest zaman faaliyetleri soru setinin güvenilirlik analizi sonucunda genel Cronbach's Alpha değeri 0,71 bulunmuştur ($p < ,01$). Bu değerin 0,70 ve üzerinde olması önerilmektedir (Nunnally 1976).

Tanımlayıcı istatistikler ve korelasyon matrisi Tablo 3 yardımıyla görülmektedir. Korelasyon analizinden elde edilen bulgulara göre yalnızlık, akıllı telefon kullanımı-içsel boyutu ve akıllı telefon kullanımı-dışsal boyutu arasında pozitif yönde, yalnızlık ve serbest zaman faaliyetleri arasında negatif yönde ilişkilerin olduğunu söylemek mümkündür. Korelasyon analizine göre değişkenler arasındaki ilişkiler $p < ,001$ düzeyinde anlamlıdır. Korelasyon katsayıları incelendiğinde yalnızlık durumunun akıllı telefon-içsel ve akıllı telefon-dışsal boyutları ile arasındaki ilişki düzeyinin pozitif yönde ($r = 0,11$ ve $r = 0,08$) ve serbest zaman değişkeni ile negatif yönde ilişkisi ($r = -0,24$) olduğu görülmektedir. Ayrıca serbest zaman faaliyetlerinin akıllı telefon-dışsal boyutu ile ilişkisi ($r = 0,04$) istatistiksel açıdan anlamlıdır. Akıllı telefon-içsel ve akıllı telefon-dışsal boyutları arasında yüksek düzeyde ilişki ($r = 0,56$) bulunmaktadır.

Tablo 3. Korelasyon Analizi

	1	2	3	4
Yalnızlık	1			
Serbest Zaman	-,24*	1		
Akıllı Telefon Kullanımı-İçsel	,11*	,00*	1	
Akıllı Telefon Kullanımı-Dışsal	,08*	,04*	,56*	1
Ortalama	2,76	4,46	3,38	3,85
A	,87	,71	,91	,73
Ss	1,30	0,84	1,49	1,55

* $p < ,001$

Normal dağılım, doğrusallık ve eşvaryanslık varsayımlarını karşılamak için öncelikli analizler gerçekleştirilmiştir. Cook's uzaklığı ile model üzerinde önemli ölçüde etkilenen bir durum olmadığı belirlenmiştir (Min = 0,00, Max = 0,07). Hataların bağımsızlığını değerlendirmek için Durbin-Watson istatistiği ölçülmüş ve kabul edilebilir bir değer olan 1,90 belirlenmiştir. Tolerans değerleri 0.10'dan büyüktür (Min = 0,82) ve varyans enflasyon faktörü (VIF) 10'dan azdır (Max = 1,226), bu durum çoklu doğrusallık sorununun olmadığını bir göstergesidir (Cohen vd. 2003). Histogram grafikleri incelendiğinde, verilerin normal dağıldığı ve varyansın homojenliği ve doğrusallık varsayımlarını karşıladığı

belirlenmiştir. Tüm bu değerler değerlendirildiğinde veri setinin tavsiye edilen değerler kapsamında olduğu ve hiyerarşik regresyon analizinin yapılabileceği sonucuna varılabilir.

Tablo 4. Serbest Zaman Faaliyetleri ve Akıllı Telefon Kullanımının Yalnızlık Durumu Üzerindeki Etkisine İlişkin Regresyon Analizi

VARIABLES	R^2	B	95% CI
	,26		
Serbest Zaman		-,24*	[-,50, -,23]
Akıllı Telefon Kullanımı-İçsel		,11*	[0,02, 0,17]
F		16,84	

* $p < 0,001$, ** $p \leq 0,07$, $n = 470$, CI = Güven Aralığı

Regresyon analizi serbest zaman faaliyetleri ve akıllı telefon kullanımının yalnızlık durumunun üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu etkiyi belirleyebilmek amacıyla hiyerarşik regresyon analizi gerçekleştirilmiştir ve Tablo 4 üzerinde detaylı olarak verilmiştir. Öncelikli olarak serbest zaman faaliyetlerinin yalnızlık durumuna etkisi, ikinci olarak ise akıllı telefon kullanımının içsel etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda “enter” yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen regresyon analizinde birinci basamakta serbest zaman faaliyetlerinin yalnızlığı açıklama oranının 0,24 olduğu belirlenmiştir. ($F(1,469) = 27,534$, $p < 0,001$ with $R = 0,56$, adjusted $R^2 = 0,54$). Akıllı telefon kullanımının da dahil edildiği ikinci basamakta ise açıklama oranı ,11 olarak bulunmuştur. ($F(2,469) = 16,841$, $p < 0,001$ with $R = 0,67$, adjusted $R^2 = 0,63$). Yalnızlık durumunun modele dahil edilmesi durumunda R^2 değişim yüzdesi 0,26 olarak tespit edilmiştir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

İzmir ili içerisinde yer alan üç üniversitenin mühendislik fakültelerinde yapılan çalışmada serbest zaman faaliyetiyle öğrencilerin yalnızlık durumları arasında

anlamli bir ilişki bulunmuştur; ancak, bu ilişki negatif yönlüdür. Bu sonuç doğrultusunda “H1: Öğrencilerin yalnızlığı ile serbest zaman faaliyetleri arasında anlamli bir ilişki vardır.” hipotezi kabul edilmiştir. Yani, öğrenciler yalnız oldukları durumlarda serbest zaman faaliyetlerine katılmamaktadır.

Tütüncü ve arkadaşları (2011) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin serbest zamanlarında rekreatif faaliyetlere zaman ayırmamasının veya çeşitli bahaneler üretmesinin nedeninin isteksiz ve ilgisiz olmalarının neden olabileceği belirtilmiştir. Bireyler yalnızken bu tip aktivitelere katılma konusunda yeterli motivasyona sahip olmayabilir ve ilgisiz olabilirler. Bu sorunlar yüzünden öğrenciler bu tip faaliyetlere katılmayı tercih etmek yerine, başka bir şekilde vaktini değerlendirebilirler.

Bu durum, bireylerin yalnız kalmak istemeleriyle açıklanabilir. Daha önce yaşadıkları ilişkilerde sağlıklı bir iletişim süreci yaşayamamış ve hayal kırıklığına uğramış insanlar yalnız kalmayı tercih edebilmektedir. Bir diğer nedeni ise, tanımadıkları insanlarla aynı ortamda bulunmak istememeleri olabilir. Birey bu gibi durumlarda, kendini toplumdan soyutlanmış hissedebilir ve bu da onun serbest zaman faaliyetlerine katılımındaki motivasyonunu düşürebilir. Öğrencilerin yalnız olmaları, serbest zaman faaliyetlerine zaman ayırmalarında kısıtlayıcı bir etken olarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerin yalnızlık durumları ile akıllı telefon kullanımının içsel faktörü arasında pozitif yönde ilişki mevcuttur. Kişilerin yalnızlık durumları akıllı telefon kullanımına neden olmaktadır. Bu sonuç doğrultusunda “H2: Öğrencilerin yalnızlığında akıllı telefon kullanımının etkisi vardır.” hipotezi de kabul edilmiştir.

Bian ve Leung (2015) tarafından Çin’de 414 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada yalnız hisseden öğrencilerin daha çok akıllı telefon bağımlılığı belirtileri gösterdiği ortaya çıkarılmıştır. Darcin ve arkadaşları (2015) tarafından İstanbul’da bir üniversitede öğrenim gören 367 öğrenci üzerinde yapılan çalışmada kız öğrencilerin yalnızlık ölçeği puanları akıllı telefon bağımlılığı ölçeği puanlarıyla pozitif korelasyona sahiptir. Kumcağız ve Gündüz (2016) tarafından, kendini yalnız ve güçsüz hisseden üniversite öğrencilerinin yaşadıkları boşluğu akıllı cep telefonları ile doldurmaya çalışarak “telefon bağımlısı” haline geldikleri belirlenmiştir. Aktaş ve Yılmaz (2017) tarafından Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi’nde öğrenim gören ve 298 öğrenci ile yapılan çalışmada elde edilen veriler sonucunda da akıllı telefon bağımlılığı ile yalnızlık arasında pozitif yönlü ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Çakır ve Oğuz (2017), 540 lise öğrencisinin yalnızlık düzeyi ve akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişkinin belirlenme-

sine yönelik çalışmasında, öğrencilerin orta düzeyde yalnız ve telefon bağımlısı oldukları sonucuna varılmıştır. Aynı zamanda erkek öğrencilerin yalnızlık düzeyleri, kız öğrencilere göre daha yüksektir. Kim ve arkadaşları (2017) tarafından 200 üniversite öğrencisi ile yapılan çalışmada yalnızlık ve akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu durumu, yalnız hisseden öğrencilerin, yalnızlıklarını akıllı telefonların onlara sunmuş olduğu farklı ortamlarda giderdikleriyle açıklayabiliriz. Yalnız hisseden öğrenciler, akıllı telefon aracılığıyla oyunlar oynamakta, haberleri takip edebilmekte, fotoğraf ve video çekerek onları sosyal medyaya yüklemektedir. Akıllı telefon aracılığıyla, bir nevi iletişim içine girmekte ve böylece bağımlı hale gelebilmektedir.

Araştırmada bazı kısıtlar da bulunmaktadır. Veriler sadece İzmir ilinde bulunan üç devlet üniversitesinin mühendislik fakültelerinden 470 öğrencinin katılımıyla elde edilmiştir. Katılımcıların yaş grubu genç olduğu için sonuçlar diğer yaş gruplarına göre farklılık gösterebilir. Gelecekte daha farklı bir evren üzerinde, daha büyük örneklem grubu ile çalışmalar yapılabilir. Psikolojik diğer değişkenler de çalışmaya dahil edilerek, alanyazına katkı sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Ağaoğlu, Y.S. ve Eker, H. (2006). Türkiye'deki Üniversitelerin Sağlık, Kültür ve Spor Dairelerinin İşlevsel Yönden İncelenmesi, *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (4): 131-134.
- Aktaş, H. ve Yılmaz, N. (2017). Üniversite gençlerinin yalnızlık ve utangaçlık unsurları açısından akıllı telefon bağımlılığı, *International Journal of SocialSciencesandEducationResearch*, 3 (1): 85-100.
- Bian, M. ve Leung, L. (2015). LinkingLoneliness, Shyness, Smartphone AddictionSymptomsandPatterns of Smartphone UsetoSocialCapital, *SocialScienceComputerReview*, 33 (1): 61-79.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (20. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Cohen J.,Cohen P., West S.G. ve Aiken, L.S. (2003). *AppliedMultipleRegression/Correlation Analysis forThe-BehavioralSciences*.Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Çakır, Ö. ve Oğuz, E. (2017). Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki İlişki, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (1): 418-429.
- Darcin, A. E., Noyan, C., Nurmedov, S., Yılmaz, O. ve Dilbaz, N. (2015). Smartphone addiction in relationwith-socialanxietyandlonelinessamongUniversityStudents in Turkey, *EuropeanPsychiatry*, 30: 505.
- Griffiths, M. (1996). Gambling On the Internet: A BriefNote, *Journal ofGamblingStudies*, 12: 471-473.
- Hair, J.F., Black, B., Babin, B., Anderson, R.E. ve Tatham, R.L., 2007. *Multivariate Data Analysis*. New Jersey: PearsonEducationInc.
- Hughes, M. E.,Waite, L. J., Hawkey, L. C. ve Cacioppo, J. T. (2004). A shortscaleformeasuringloneliness in largesurveys: Resultsfromtwopopulation-basedstudies, *Research on Aging*, 26 (6): 655-672.
- Jin, B.S.,Yoon, S.H. ve Ji, Y.G. (2013). Development of a ContinuousUsage Model fortheAdoptionandContinuo-usUsage of a Smartphone, *International Journal of Human-ComputerInteraction*, 29 (9): 563-581.
- Jolliffe, I. (2002). *Principal Component Analysis*. New York: Springer.

- Kaiser, H. F. (1960). The Application of Electronic ComputerstoFactor Analysis, *EducationalandPsychological-Measurement*, 20: 141-151.
- Karaaziz, M. ve Keskindağ, B. (2015). "I Love My Smartphone": A ReviewStudy of Smartphone Addictionand-RelatedPsychological Risk Factors, *Bağımlılık Dergisi*, 16 (2): 78-85.
- Kim, E.,Cho, I. ve Kim, E. J. (2017). StructuralEquation Model of Smartphone AddictionBased on AdultAttach-mentTheory: MediatingEffects of LonelinessandDepression,*AsianNursingResearch*, 11: 92-97.
- Kumcağız, H. ve Gündüz, Y. (2016). RelationshipbetweenPsychologicalWell-Beingand Smartphone Addiction of UniversityStudents,*International Journal of HigherEducation*, 5 (4): 144-156.
- Kwon, M., Kim, D.J., Cho, H. ve Yang, S. (2013). The Smartphone AddictionScale: Development andValidation of a ShortVersionforAdolescents, *PLoS ONE*, 8 (12): 1-2.
- Lin, Y.H.,Chang, L.R., Lee, Y.H., Tseng, H.W., Kuo, T.B.J. ve Chen, S.H. (2014). Development andValidation of the Smartphone Addiction Inventory (SPAII), *PloS ONE*, 9 (6): e98312.
- Passmore, A. ve French, D. (2001). Development and Administration of a MeasurestoAssessAdolescent'sParti-cipation, *Adolescence*, 36 (141): 67.
- Peplau L.A. ve Perlman D. (1982). Perspectives on Loneliness. İçinde L.A. Peplau ve D. Perlman (Editörler), *Loneliness: A Sourcebook of CurrentTheory*, ResearchandTherapy New York: Wiley-Interscience.
- Pressman, S.D, Matthews, K.A.,Cohen, S., Martire, L.M., Scheier, M., Baum, A. ve Schulz, R. (2009). Association of EnjoyableLeisureActivitiesWithPsychologicalandPhysicalWell-Being, *PsychosomaticMedicine*, 71: 725-732.
- Spitzberg, B. H. (1980). LonelinessandCommunicationApprehension, Paperpresented at the Western Speech CommunicationAssociation Conference, San Jose, CA.
- Spitzberg, B.H. ve Canary, D.J. (1985). LonelinessandRelationallyCompetentCommunication, *Journal of Socia-landPersonalRelationships*, 2 (4): 387-402.
- Tütüncü, Ö., Aydın, İ., Küçükusta, D., Avcı, N.veTaş, İ. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyon Faaliyetle-rine Katılımını Etkileyen Unsurların Analizi,*Spor Bilimleri Dergisi*, 22(2): 69-83.